

Férová věda a jak jí dosáhnout? Instituce výzkumu a vývoje představily opatření, která přispějí k vyrovnání příležitostí žen a mužů ve vědě

Na 3. národní konferenci o genderu a vědě, pořádané Národním kontaktním centrem – ženy a věda Sociologického ústavu AV ČR, se zástupci a zástupkyně dvou hlavních grantových agentur (GA ČR a TA ČR), Akademie věd ČR, vysokých škol, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Úřadu vlády shodli, že rovné příležitosti a postavení žen ve vědě jsou tématy, kterým je třeba věnovat pozornost. Řada z nich představila opatření, která pro vyrovnání rovných příležitostí mužů a žen v české vědě plánují přijmout.

Ve středu 22. 10. 2014 proběhla pod záštitou veřejné ochránkyně práv Anny Šabatové, místopředsedy pro vědu, výzkum a inovace Pavla Bělobrádka a předsedy Akademie věd ČR prof. Jiřího Drahoše 3. národní konference o genderu a vědě, která se zaměřila na roli státu a výzkumných institucí při prosazování férového přístupu k mužům a ženám ve vědě.

Marcela Linková, vedoucí NKC – ženy a věda, ve své úvodní řeči shrnula postavení žen ve vědě v ČR slovy: „Dovolím si parafrázovat větu vyřčenou před 25 lety: **Naše věda z hlediska genderové rovnosti nevzkvátá.** V roce 2012 bylo zastoupení žen v české vědě nejnižší od roku 2001 a dosahuje pouhých 27 %. Zastoupení žen v rozhodovacích orgánech a grémiích výzkumu a inovací je v ČR vůbec nejnižší v Evropě. Nízký podíl žen se nachází také na pozicích docentek a profesorek.“

V návaznosti na tyto skutečnosti představili zástupci a zástupkyně pozvaných institucí konkrétní kroky, které povedou ke zlepšení podmínek a postavení žen v české vědě. Nově jmenovaný předseda Grantové agentury ČR Ivan Netuka v rámci diskuse uvedl, že **GA ČR vyslyšela kritické hlasy, které se ozvaly na adresu nově zavedeného programu tzv. juniorských grantů a upraví sporná kritéria pro účast v soutěži.** Terčem kritiky se stala zejména skutečnost, že byla účast v soutěži pro mladé vědecké pracovníky a pracovníce podmíněna věkovým limitem 35 let a minimální délkou absolvování nepřerušované postdoktorátské stáže v zahraničí v délce 6 měsíců. Jak přitom upozornilo NKC – ženy a věda v otevřeném dopise ze 4. března 2014, který podpořilo podpisem osm stovek předních osobností vědy a výzkumu, takové nastavení programu mělo charakter nepřímé diskriminace na základě pohlaví.¹

Předsedkyně Technologické agentury ČR Rut Bízková konstatovala, že se na základě interní analýzy, která zjistila, že ženy vedou projekty udělované **TA ČR** pouze v necelých 17 % případů, **se TA ČR rozhodla zaměřit na cílenou podporu žen v aplikovaných vědách.** „Naším cílem bude vyrovnat příležitosti mužů a žen,“ uvedla ve svém vystoupení. Arnošt Marks, vedoucí sekce pro vědu a výzkum Úřadu vlády, pak informoval o založení pracovní skupiny a vytvoření pozice při Úřadu vlády, která se problematikou genderové rovnosti ve vědě bude systematicky zabývat.

Na konferenci se diskutovalo také o nízkém zastoupení žen ve vedení vědeckých institucí a týmů. **Řada diskutujících a účastníků a účastnic konference se vyjádřila pro zavedení legislativních opatření na vyrovnání podílu mužů a žen v těchto pozicích.** Senátorka prof. Eva Syková pak jako jeden z problémů, proč se českým vědkyňinám nedaří pronikat do vyšších pozic, označila nastavení

¹ Viz: <http://www.zenyaveda.cz/menime-vedu/otevrena-vyzva-ga-cr-ve-veci-genderove-diskriminace>, TZ: <http://www.zenyaveda.cz/files/tz-otevreny-dopis.pdf>.

ženy a věda

rodinné a sociální politiky, která upřednostňuje dlouhou rodičovskou dovolenou, nedostupnost zařízení péče o děti a kulturní stereotypy, které vyžadují po ženách, aby v případě rodičovství obětovaly svou kariéru.

Kontakt:

Mgr. Marcela Linková, Ph.D.

vedoucí NKC – ženy a věda

Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

marcela.linkova@soc.cas.cz

tel: 604 239 802